

Saltsjö-Boo den 25 februari 2010.

Boo Miljö- och Naturvänner

Till Nacka kommun

Planenheten

131 81 Nacka

Samrådsyttrande över förslag till detaljplan för Tollare 2:2 samt del av Tollare 5:1, Tollareängen i Boo, Nacka kommun.

Sammanfattande synpunkter och krav.

Helst ser vi att ingen exploatering alls sker av Tollareängen, som är ett viktigt rekreationsområde och enligt gällande Översiktsplanen ska vara naturområde.

Vi motsätter oss bestämt bebyggelse i sydöstra delen av detaljplanen, som enligt skogsstyrelsen är klassat som nyckelbiotop och hörande till det centrala ekområdet i Tollare.

Detaljplanen sätts inte i sitt sammanhang med övrig exploatering av hela Tollareområdet, som förutom denna plan omfattar närmare 900 bostäder.

Inledande synpunkter

Detaljplan Tollareängen sätts inte i sitt sammanhang med den stora exploateringen av större delen av Tollare grönområde.

Startpromemorian för Tollareängen som godkändes av KS i januari 2008 anger 70 bostäder, medan den nu framlagda detaljplaneprogrammet anger 80 bostäder. Även denna mindre detaljplan har tillåtits svälla över på samma sätt som detaljplanerna inom NCC:s område. Den totala exploateringen är nu uppe i närmare 1000 bostäder – från att 650-700 bostäder angivits för de första planerna inom NCC:s mark. Hela denna ökning – en liten bit i taget – vilseleder remissinstanser och allmänhet liksom politiker.

Under planarbetets gång – efter godkännande av ovan två nämna dokument – har en förändring skett när det gäller placeringen av bebyggelsen på Tollareängen. Det är positivt att den har förskjutits bort från ekskogsområdet, som har höga naturvärden – klassat av Skogsstyrelsen som Naturvärde (=nära nyckelbiotop). Man har här respekterat Naturvärdesutredningen och området är inlagt i Tollare Naturreservat. Nuvarande placering av bebyggelsen kommenteras närmare utifrån Miljöredovisningen.

Miljöredovisningen.

Naturvärden.

Det är häpnadsväckande att Nacka kommun inte håller sig à jour vad gäller skogsstyrelsens klassning av Nyckelbiotoper och Naturvärden. Man konstaterar att inga hotklassade växter eller djur finns, enligt naturvärdesutredningen vintern 2007 – 2008 inom områden föreslagna för bebyggelse. Vad man inte noterat är Skogsstyrelsens nyckelbiotopklassning av ett mindre område i sydöstra delen av detaljplanen. (**Bil. 1.**) Området hör till det centrala i ekområdet i Tollare. Men dess västra spets har lagts in som förskolans lek område.

Tollareängen beskrivs (i Planbeskrivningen) som ett flackt gräsbevuxet område, delvis bestående av en gammal tipp. Det stämmer att här har för ett antal decennier sedan tippats massor, men även ett sådant område har möjlighet att över tid återämta sig. Det är inte enbart gräs, som växer på ängen. Särskilt i brynen och i de små öarna med mindre träd och buskar finns en ganska rik flora av olika blommande arter, i sig själva värdefulla, men också viktiga för olika fjärilar och insekters behov av nektar.

Någon systematisk inventering sommartid har inte gjorts. Eftersom naturvärdesutredningen gjordes vintertid kunde ingen rättvisande bedömning av floran och fauna göras. Dock har – vid besök – Ronny Fors, Naturskyddsföreningen, sommaren 2008 observerat den rödlistade fjärilen sexfläckig bastardsvärmare (*Zygaena filipendula*) och samma 2009 flera exemplar av ädelguldbaggen (*Gnorimus nobilis*), båda arterna rödlistade (NT). Dessutom observerade Ronny Fors sommaren 2008 signalarten myskbock på Tollareängen liksom sommaren 2009 bålgeting (*Vespa crabro*) tidigare rödlistad och nu bedömd som regionalt skyddsvärd. De rödlistade arterna och signalarter är rapporterade till artdatabanken.

Konstateras kan att miljöredovisningen inte korrekt återgivit de klassningar (1-4) som gjorts i Naturvärdesutredningen. Man har helt missat klass 1 (bedömd som nyckelbiotop redan här) i sydöstra delen av detaljplanen. Vidare stämmer det inte att ett område klass 3 säkerställts som allmän plats ”natur” i planförslaget. Här finns i verkligheten bebyggelse planerad och området ingår inte i Naturreservatet – om man jämför Beslutskartan i naturreservatsärendet.

När det gäller skydd av natur är det positivt att två bergklackar i sydväst resp. sydost har beteckningen n med högsta skyddsdefinition (”befintlig mark och vegetation ska sparas”) men ska höra till kvartersmark – ej allmän platsmark. Det östra området är nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsens klassning. Märkligt är att området på illustrationsplanen är angivet som

hörande till förskolan. Här skärs alltså en nyckelbiotop av och läggs in som lekplats för en förskola. Hur lätt är det att spara befintlig vegetation på en förskola? På kort tid kommer naturligtvis marken att vara helt nersliten och många av ekarnas grenar avbrutna eller kanske efter föräldrakrav nedsågade. På detta sätt blir bestämmelserna urholkade.

Det är enbart två ovan nämnda områden som har något skydd för naturen. Varken inom de privata tomterna eller övrig kvartersmark finns någon n-markering med markklov för trädfällning. Tollareängen är inte så helt utan träd att den absolut måste förvandlas till en stenstad. I planen och arkitektritningarna borde finnas en planering för viss obligatorisk trädplantering (givetvis mindre träd) som får ett skydd. Tyvärr finns idag en modetrend vad gäller trädgårdar med små tomter att all vegetation tas ner och ersätts av betongplattor eller trädäck. Inte minst av hälsoskäl behövs en fastlagd struktur av grönska. Illustrationsplanen visar upp några – men allför få träd inom området.

Landskapsbild.

I miljöredovisningen sägs att förslaget inte påverkar landskapsbilden negativt. Detta är en närmast hårresande slutsats. Enligt de kommunala målen ska planering främja att landskapets struktur bevaras och kulturmiljöerna skyddas. Inget av landskapets struktur bevaras genom en bebyggelse som har för avsikt att förvandla en äng till stadsmiljö. Kulturmiljön har varit ängens tidigare funktion som odlingsmark hörande till Tollare gård. Inget härav bevaras i landskapsbilden. Motiveringen att bebyggelsen inte sticker upp ovanför bakomliggande höjdrygg förefaller konstruerad. Var ska man egentligen befinna sig för att inte se en starkt förändrad landskapsbild? Det är ärligare att rakt säga att landskapsbilden blir starkt förändrad – allt annat blir vilseledande (för de som inte i detalj känner till området).

Rekreation.

Man säger att en lekmöjlighet ska byggas ut på kvartersmark. Vidare att området har mycket goda förutsättningar för närrekreation/promenader. Det konstateras att planförslaget innebär en viss negativ påverkan på etablerad rekreativ stråk i Tollare. I verkligheten förändras nuvarande rekreativ stråk totalt och blir helt utslagna. Den funktion för rekreation som ängen har idag för kringboende (som är en stor population) försvinner helt. Ängen används idag för allt från skidåkning vintertid till promenader året runt, liksom spontana lekar, dagisutflykter, titta och lukta på blommor, picknick, orientering genom området från bl.a. Björknässkolan och mot skogen vid Tollare träsk. Någon rekreation för nuvarande lokalbefolkningen och skolor kommer inte att finnas på Tollareängen. Det är en mycket liten del ängsmark i norr som blir kvarlämnad. I öster – inom Naturreservatet – planeras en hundrastgård, vilket också (om detta blir verklighet) tar bort en ansenlig del av ängen och dess värdefulla bryn.

När det gäller möjligheterna till rekreation sätts heller inte övriga detaljplaner och bebyggelse där in i sammanhanget. Dessa planer lägger också bebyggelsen på vad som idag till större delen är naturmark. I planen för Tollareängen nämns för rekreation en bollplan strax söder om Sockenvägen, men detta område ingår redan i en detaljplan (ännu ej redovisad för samråd) under NCC:s bebyggelseområde.

Otydligheter i plankartan.

Varken i detaljplanekartan eller i illustrationsskissen finns uppdragna gränser för Naturreservat Tollare, vilket är en brist. I detaljplanen med planbestämmelser är det endast två mindre områden med beteckningen n, som i denna plan innebär att ”befintlig mark och vegetation ska bevaras”. Men de i illustrationsplanen inritade stora träden just väster om västra parkeringen verkar inte ha något skydd alls. Enligt reservatskartan går västra gränsen i en båge. I detaljplanen finns ett hack vad gäller bebyggelseområdet, men inte utmärkt var naturreservatet börjar och vad som hör till kvartersmark eller ev. allmän platsmark. Här måste göras ett förtydligande och n-bestämmelser måste läggas in så inte befintlig skog tillåts bli fälld hur som helst. Man kan mycket väl tänka sig att de bilägare som har sin parkering just i denna gräns vill ta ner träd, därför att det faller löv eller barr på bilarna – ett inte ovanligt argument.

Buller.

Det står helt klart att ljudnivåerna från trafikbullret överstiger gällande riktlinjer för de tre punkthusen utmed Sockenvägen. Man tänker tillämpa avstegsfall A. Bl.a. ska då bostäderna ha en tyst sida. Man hänvisar till en skrift ursprungligen avsedd för Stockholms stad.

Vad gäller förskolan – som ligger lika nära Sockenvägen som punkthusen – så omnämns inte denna alls i miljöredovisningens kapitel Buller, vilket är anmärkningsvärt. Förskolan omnämns i gestaltungsprogrammet där det står att ”byggnaden skyddar delvis gården från buller”. Knappast kan en förskola ha ytutrymme för en tyst sida inomhus. Och givetvis befinner sig inte barnen hela dagarna på gården. För barnens hälsa är en placering så när Sockenvägen, som – enligt WSP:s beräkningar för NCC – kommer att ha 5000 passerande fordon per dygn, direkt olämplig. I miljöredovisningen har ingen som helst tanke ägnats åt konsekvenserna för föreskolebarnens hälsa.

När det talas om avsteg från riktvärden för buller, så gäller detta tätort. Frågan är om man kan betrakta Tollare som en tätort. Det är inte en tätort idag. Man gör ett naturområde till tätorten ”Tollare stad”. Men kan detta rättfärdiga hänvisning till avstegsfall för buller?

Ett annat kriterium, som ska vara uppfyllt för att använda avstegsfall A, är att området ska vara väl försörjt med kollektivtrafik. Var finns en definition av vad som menas med ”väl försörjt med kollektivtrafik? Bussarna till södra Boo går i princip en gång i halvtimmen –

frånsett ett par timmar i rusningstrafik morgon och eftermiddag, då trafiken är tätare. Lördagar, söndagar och helgdagar går inga motorvägsbussar. Buss 414 går då morgon och kväll en gång/timme och mitt på dagen en gång/halvtimme. Inga sena vanor får förekomma. Gåstar man Södra Boo går sista bussen mot stan 00.17 (från Tollare) med byte i Björknäs. Sena nattvanor i stan är inte heller möjliga, då sista bussen lämnar Slussen 00.35 alla dagar utom natt mot lördag och söndag då det därefter går två nattbussar med timmestrafik. Skiftesarbetande (ex. vårdpersonal) kan inte heller räkna med fungerande kollektivtrafik. Två månader under sommaren är trafiken betydligt glesare. Ett tillägg om 2-3.000 invånare till redan idag 8.000 förändrar knappast SL:s benägenhet till tätare turer.

Alternativ till föreslagen detaljplan.

Helst ser vi att området inte alls bebyggs – i överensstämmelse med Översiktsplan. Om Nacka kommun ändå bestämmer sig för att man måste tillåta bebyggelse – alltså frånga gällande Översiktsplan och inte heller använda sig av sitt planmonopol – så finns det förändringar som kan göra planen bättre. Det är rimligt att hålla sig till det antal bostäder (70) som beslutades av KS i februari 2008 utifrån i Start-PM. Då kan man ta bort 10 radhus längst i öster och på denna mark förlägga förskolan. Mycket skulle vinnas på en sådan ändring. Man behöver inte riskera förskolebarnens hälsa genom för starkt buller. Området för nuvarande placering av förskolan – till stor del nyckelbiotop – får fortsätta utveckla sina naturvärden och blir då också en bra skärm och skydd för förskolans både inne- och utemiljö. Detta område ska då vara allmän platsmark med starkt skydd för mark och vegetation – även om det idag inte är direkt inkorporerat i Naturreseptat Tollare.

Kommunens Översiktsplan och Länsstyrelsens program ”Aldrig långt till Naturen”.

I planförslaget redovisas korrekt att planområdet ingår i Översiktsplanens område för natur och förslås för Naturreseptat. Men ingen motivering har gjorts varför man ändå planerar en bebyggelse här. Länsstyrelsens program för naturen finns inte omnämnt.

För Boo Miljö- och Naturvänner

Margaretha Josefson
Styrelseledamot

Carl-Cedric Coulianos
Ordförande